Należytość pocztowa opłacona ryczałtem.

Ч. 25 (513). Неділя, дня 23. червня 1929. Рік XI.

Адреса Редакції і Адміністрації „УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС“ ПЕРЕМИШЛЬ, Побереже ч. 1.

Конто П. К. О. в Варшаві Nr. 142.807 Передплата в краю виносить 10 зол. річно, 5·50 зол. піврічно, 3 зол. чвертьрічно. В Чехії квартально 18 ч. к. Передплату з Чехословаччини складати на конто Адм. „Укр. Голосу“ в Zivnostenska Banka v Praze). Для Франції 60 фр. річно для Америки 2½ дол. річно.

Ціна примірника 25 с.

Редактор приймає щодня від год. 11—1.

Рукописів Редакція не звертає, неоплачених писем не приймається.

УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС

політично-економічний орган.

ТАРИФА ОГОЛОШЕННЯ
За текстом за 1 вірш міліметровий одношпальтовий (сторона має 6 шпальт анонсових) 0·24 зол., для дрібних промисловців укр. інстит 0·16 зол. Дрібні оголошення по 0·15 зол. за слово, найменше дрібне оголошення 1 зол., для шукаючих праці подані безпосередно до Адміністрації по 0·10 зол. за слово. Оголошення в тексті 150% дорожші, на першій стороні 300% дорожші. Рахунки платні і заскаржальні в Перемишлі, а замовляючий анонс вже тим самим без застережень годиться на це.

КУРДИДИК АНАТОЛЬ.

Війте, війте вітри...

Війте, війте вітри! Вийте, вийте як чорт!
Завивайте що сил!
Наша думка як Ви — один чорний акорд —
— Тож могил а могил!..

Шумте, шумте степи! Гніться, гніться межі!
Розшуміться у спів!
Наші мязи як Ви — всі потрухли од ржі
— Тож хрестів а хрестів!

Хлипніть, хлипніть хати! Зойкни, зойкни село!
Падай в порох що крок!
Наше серце як Ти — геть вже кровю зайшло!
— Тож кісток а кісток!

Ви не плачте батьки! Встаньте, встаньте мами!
Бо жаль грудь Вам пірве!
Ті могили, хрести — тож свідоцтво хто ми:
— Ми народ, що живе!

ЗЕЛЕНІ СВЯТА.

Велика краса і велика, глибока мудрість криється в тім, що Український Нарід в днях Зелених Свят що року шанує память погибших та померших борців і героїв, память найдорощих.

Велика життєва правда криється в тім святі, правда несвідомо визнавана і відчута нашою расою, так як несвідомими, інстиктовними бувають часто найважніщі акти національного життя.

Зелені Свята, то дні найвищого розцвіту весни, найвищої буйности сил природи, найміцнійший вияв волі до життя усього, що живе і жити прагне.

Але природа живе тільки вічною обновою, вічним відродженням, відмолодженням; в природі життя родиться зі смерти, а смерть зі життя, так як ніч із дня, а день із ночі, як радість найвища переходить в біль, а біль у радість.

І тому свято весни обєднав наш нарід зі святом померших, найвищий розцвіт зі святом могил, культом тих, що голову наложили за те, щоб Україна могла жити.

Бо так як Христос „Смертію смерть поправ...“, так і людина тільки тоді живе найвищим життям і приносить найвищі цінности життю, коли ради життя готова жертвувати життям, коли во імя вічного в силі офірувати дочасним, особистим во імя загального, національного у великій вірі, що одиниця є дочасна, а нація вічна.

Так як в часі Зелених Свят кожний цвіт і дерево дійшовши до розцвіту найвищого, дає свій плід, свою красу й силу во хвалу вічному життю свойого рода, а сам цвіт вяне і вмирає, так і борці за нашу Державність віддали свойому родови найвищу дань, стали тим, в чім кормиться дерево нашого національного життя, державницької думки, національної традиції, військової леґенди, а самі особисто згинули, закінчили дочасне життя.

Тільки та людина живе справжнім життям і має в собі подих Вічности, яка має в душі своїй якийсь ідеал, за який вона готова жертвувати своє життя.

І власне, борці за Українську Державність були окрилені крилами Вічности і тому житимуть од рода в род, од віка в вік в серці народу, тоді як людина, що живе лише думкою про себе, є однодніввкою, що гине тоді, коли кінчить особисте життя, гине безслідно.

Український нарід, що в Зелені Свята йде на могили борців, кланяється низько тіням тих, у котрих був найсильнійший інстинкт роду, інстинкт і дух національної збірноти.

Горе нації, якої сини живуть лише дочасним, а не вічним!

І щаслива та нація, яка має синів, що хочуть і уміють звязувати минуле зі сучасним і будучим, самі являючись цими лучниками.

Народ без традиції, без бажання плекати її — Народ без культу минувшини, без національної леґенди не є нацією, а піском, якого одно зерно нічим не звязане з другим, яке мала навіть буря розносить по всіх усюдах і обертає в нівець.

Тільки традицією живе нарід так, як дерево живе лиш тоді, коли цвіт обсиплеться, зародить овоч, що зігниє, умре, але лишає зерно новому життю.

Чи жив-би український Народ сьогодня, колиб умерла була память і спогад княжої доби, козацької доби? Ні! Сама рідна мова не булаб удержала почуття спільноти народу. Це почуття дала лиш спільно, усіми поколіннями пролита кров, спільна традиція боротьби за спільний ідеал.

Особливо західно-українські землі, на яких козацька доба не залишила великого сліду, завдячує українській армії останньої визвольної боротьби найвищий скарб, що ратує наш нарід перед загладою.

В день Зелених Свят клонім низько голови перед тінями тих, що своєю енерґією принесли найвищі цінности життю народа.

Ідім на цвинтар з тою думкою, що й ми мусимо стати побідними до наших героїв і як треба — дати усе дочасне для вічного, особисте для загального.

Правдивий тиран.

Якийсь учений сказав, що найгіршим тираном, який держить людей в чорній пітьмі і робить їх невольниками, є неграмотність. Золоті це слова — але на мою думку — неграмотність не є найгіршим тираном. Є ще й другий, який гнобить людей навіть дуже освічених, який несе загладу культурі і всьому доброму — а це алькоголь.

Страшно, коли людина подабає на лісного звіра і не вміє ні читати ні писати — але кілько страшніщі ті вчені, які покінчили високі школи і пють їдь гірш простого мужика. Грамотність, освіта не перешкодила алькоголеви запанувати на світі, не поставила заборола тому, що йде неминуче за ним: сухотам, веперичним недугам та звірям-людям, що пяні убивають людей або крадуться до чужих грошей. Що значить освіта — коли над народом панує корчма?

Учені вже давно доказали, що алькоголь — це трійло, їдь. Але чи богато таких держав, де учені примусили уряд іти слідами „сухої“ Америки? Чи в богатьох краях заборонено торгувати горівкою?

Хочби і була скрізь освіта, то добра не буде поти, поки не зникне алькоголь.

Тюрми тріщать від грамотних злодіїв. Тюрм що раз більше, злодійство росте, а гроші видають на те, щоб в тюрмі злодій підучився бути ще більшим злодієм — в тойсам час, як хлопські поля перестають родити, бо нема за що купити штучного погною.

Баби неграмотні поливають грудь горівкою, аби „дитина краще ссала“. Освічені жінки дають дітям вино і цукорки з румом — бо „їх діти дуже люблять“. Якаж ріжниця між тою бабою а свідомою жінкою, коли одна і друга затроює дитину? І потім ви маєте калік, виродків, тих дітей, що їх нічого навчити не можна — той камінь на шиї кождого народу — з вини самих родичів.

Народи дуже терплять від алькоголю. І будуть терпіти поти, поки або кождий не зрозуміє, що горівка є лихом — або поки не установлять законів, що накладатимуть високі кари на кождого пяницю, на кождого, що пє трійло і нищить усе добре і здорове тисяч раз гірше, як неграмотний.

Нехай вийдуть такі закони і побачите висліди! Нехай коршма перестане торгувати їдю та заманювати до неї музикою! Проженіть без милосердя алькоголь, а тоді і неграмотність гоніть! А поки батько не дасть синови грошей на книжку а відноситиме їх в коршму — поти не пропаде неграмотність. Бо так, як тепер, при піянстві — це неможливе. Грамотні пють гірш неграмотних.

Я шаную більш тверезого неосвіченого чоловіка як того, що скінчив всі школи а пє брагу і без неї не розуміє життя. — *Маруся Перекотиполе, Сербія (Югославія).*

Тверезість є мірилом вартости кождої людини, а не те, кілько книжок вона прочитала чи кілько літ була у школі.

Еп. І. Снігурський.

В ч. 23 „Укр. Голосу“ поміщена передовиця „Памяти піоніра нашого відродження“. Стаття згадує про незабутнього нашого бл. п. Владику о. Іван Снігурського. Безперечно, що йому це належиться, та прочитавши це, спитаєшся з жалем: чому так мало? Чому ми не спромоглися доси на написання основного життєпису того непомірно заслуженого для українського народа Владики? Сгільки у нас істориків-специялістів до моноґрафій, а ніхто не потрудиться, не пошукає в архіві перемиської капітули матеріялів. Не поставили ми Йому памятника, на що собі у нас заслужив, то ми повинні бодай зберігти память про Нього друкованим словом. Вже дуже мало є таких священичих домів, деб можна стрінути подобизну Владики І. Снігурського, а про невеличку брошуру пок. проф. Юстина Желехівськоко (він був зразу капеляном того Владики) загал нічого не знає.

Чи уявляємо ми собі велич і значіння такого одного Його діла, як заснування дяко-вчительського інституту?

Лиш трошки подумаймо: Край загального анальфабетизму, здеморалізованого панщиною і панською горівкою мужика — а тут відразу зявляється інститут, звідки мають що року виходити перші піоніри освіти українського народа — перші вчителі. Правда, що обсяг їх знання був невеличний. Вміли навчити читати та писати і дещо рахувати ті дяковчителі, але й того перед тим не було. Їх навчено теж дяківства. Цей страшний „візантієць“ о. І. Снігурський розумів, яке значіння мала для народа своя „неприкрашена та неоживлена“ ще латинізмом церква. Духовенству прийшлось тепер при помочі тих дяковчителів заклада‑и в парохіях церковні школи. Декани ті шкілки наглядали, їздили на дорічні еґзаміни.

Не говоривби я про це, колиб сам не ходив до такої церковної школи в Гордині, в селянській хатині, де було лише дві лавки, стіл з ґрадусом, невелика селянська піч і широке ліжко для сторожихи, що жила тут з дочкою. Таблиці не було. Коли треба було що написати, то на дверях кредою.

Наш Теодор Присташ з Білинки малої вчив нас читати по українськи, польськи а охочих і по німецьки, та переповісти прочитане. Більше нічого. За те вчив нас багато церковного співу і водив нас у великому пості до церкви на всі богослуження. Кращих співаків водив до священика пок. Николая Городиського на „пініє“ і тут ми витягали до-ре-мі-фа.

Але в нашій шкілці мимо наукового убожества — царював український дух, любов свого питомого, свого народа і дитяче привязання до своєї церкви. Тих перших хвилин мого життя до нині неможу забути. Коли мені довелось по пядесяти роках зайти до тої церковці, де я „удостоївся“ перший раз прочитати дріжачим сопраником апостола, коли подивився на той самий іконостас, то неміг здержати сліз.

Та я гадаю, що не лиш я оден те саме пережив у такійже примітивній шкілці. На жаль, ми вже сходимо зі сцени життя, а наші молодші наступники вчилися вже в модерних „етатових“ школах.

У тому всьому заслуга того дяко-вчительського інституту перемиського і його незабутої памяти основника Владики о. Івана Снігурського. Комбінація дяківства з учительством запевняла їм матеріяльне існування. Про того Владику розказував мені багато мій покійний тесть бл. п. о. Юрій Гладилович — парох хирівський. Він був зразу катедральним сотрудником і часто з Владикою там стрічався.

Владика Снігурський селянська дитина з села Берестяни, з Самбірщини. Пристрасно любив село і свою стареньку матір селянку вдову. Він був демократом-народником. Бачив, що церква наша така, яку він застав, не причиниться до освідомлення народного, длятого так через згаданий інститут як й особистим приміром старався ввести в церку і священичі доми народню мову.

Оповідав мені о. Гладилович, що 1846 р. приїхав Владика посвятити хирівську церкву, і він як катедральний сотрудник, знайшовся в тім почеті. На архієрейській службі божій виголосив проповідь найкращий тоді проповідник о. Добрянський, парох з Валяви, по українськи. Присутні завважали, якою радістю сіяло лице Владики. Коли о. Добрянський сходив з амвона, підійшов до него Владика, обняв його і сердечно вицілував.

Згадаєш ті оповідання очевидця і як подумаєш, що тепер у нас діється, то сердечно хочеться заплакать.... Наш прекрасний обряд, яким любуються чужинці — для нас мертвий, пережитий, візантійський, перестарілий, треба йому застрикнути за шкуру римського серум...

Та вертаю до памяти Владики Івана Снігурського.

Булоб великим для нас соромом, а в першу чергу для тих що живуть в Перемишлі, колиб в короткім часі не появилася основно оброблена книжка з життєписом такого патріота, як бл. п. о. Іван Снігурський. — *Др. Андрій Чайковський.*

Честь кому честь!

Наше село потребує постійної культурної праці на місці зі сторони інтеліґенції, яка розуміє його потреби, знає, як братись до орґанізаційної роботи. Такими інтеліґентами на селі є священик а подекуди також і учитель. Коли священик стане на чолі орґанізаційного руху на селі і поведе його як слід, то успіхи не дадуть на себе довго чекати.

Богато прикладів можна навести на отсе, що вище сказано. Та ми обмежимось тільки двома, які останніми часами дійшли до відома наших читачів. Село Колодіївка, скалатського повіту, до р. 1926 не мало навіть читальні. Але коли в тім році основано там читальню, під вмілим проводом тамошнього пароха, всеч. о. Зазуляка, такі успіхи зроблено в орґанізації села, що до двох літ біля церкви пишається величавий „Народний Дім“, в якім зосереджується ціле освітне і економічне життя села. І воно кріпне з дня на день, бо парох кермує ним. От возьмім хотьби посвячення „Народ. Дому“. Хотяй він збудований був вже з кінцем минулого року, о. парох посвячення його відсунув аж до Томиної неділі, злучив з урочистістю „свяченого“, запросив 4 замісцевих священиків (між ними знаменитого проповідника і промовця о. Плакиду) і представників повітових народніх установ. Велич акту посвячення о. деканом в сослуженню 4 священиків, краса природи, палка проповідь о. Плакиди, спільне свячене з місцевим селянством, переплітане патріотичними промовами і співами читальняного хору — все те скріпило орґанізаційну працю місцевого пароха і надало їй ще більший розгін, бо селяни наочно переконались, що їх орґанізованість находить признання в цілій околиці, а делеґат філії „Просвіти“ висловив своє здивовання, бо як сам сказав — він не сподівався, щоб село Колодіївка за два літа зробило такий поступ, що вибудувало „Нар. Дім“, який тепер є першим в повіті що-до обєму і краси. От що значить вмілий культурний провід о. пароха в селі. І будьмо певні, що сельробівщина та всяка киринея не злякає о. Зазуляка, бо він тій язві протиставить освітну працю — протиставить свідомість села. Серед таких обставин праця в церкві дає далеко більші успіхи. Аґітатор зі своїм пустомельством не має що тут робити, бо селяни його висміють, закричать, а другим разом в село не пустять. Зрештою, він сам переконається, що йому в свідомім селі нема що робити, і перекинеться туди, де панує темнота, бо лиш там всякі „поступові“ і сельробівські аґітатори в каламутній воді темноти вміють рибу ловити.

Або другий приклад на заході. На перемиськім Святі „Просвіти“ приґравала капеля з Радимна ярославського повіту. Музиканти — хлопці, яснійше сказати, діти. А як вишколені, які бадьорі! Одіті однаково, гейби в мундурах, в синіх шапках-мазепинках. Число їх около 20, під проводом майстра, придніпрянського еміґранта. Таке то молоде — а скілько сили в них. Грали в часі походу, приграваали до вправ, а як була дефіляда, то дехто в остраху був, щоб не перестали з умучення... Бо тільки подумати! Дефілює похід півтора тисячки людей четами, а приписані відступи між четами і відділами продовжують дефіляду. Грати треба без устанку. Але капеля своє заводить бадьоро! Тай спішиться комітет, щоб проґраму виконати в визначенім часі: на капелю чекає вже автобус, бо вона в Радимні за годину має на двірці зустрічати о. Візитатора! Роботи богато, бо капелю замовляють всюди. От нині грали в Перемишлі, а на другий день в Ярославі. Тай в Радимні і околиці є робота: похорони, весілля, фестини і т. д. Всюди капелю просять...

А все те заслуга місцевого сотрудника о. Черкавського і його дружини. Молодий чоловік з запалом, з енерґією доконав цего, чого ні великий Перемишль і Ярослав, а навіть величезний Львів не в силі доконати. В Радимні і читальня в руху, і хор, і дяк такий, що помогти вміє. І церковне життя, привязання до церкви з дня на день росте, скріпляється наша національність. Такого вміє доконати о. сотрудник. „Якже дійшло Радимно до дорогих інструментів?“ — питаємо радимнянського інтеліґента. „Церква своїм коштом справила, готівки всієї не було, сплати і тд. Досить того — маємо капелю. Вже то голова о. сотрудника тим журиться“! Честь кому честь!

І от порівнайте Колодіївку пов. Скалат і Радимно пов. Ярослав (два окраїнні, протилежні кінці Галичини) з Ласківцями пов. Теребовля, де сотрудник до людий на пропові-

ди відзивається: „свині, худоба, лотри і тд.“, або з иншим священиком в Заліщиччині, котрий на проповіди виголошує слова, що „Рідна Школа“ виховує „лайдаків“ і тим самим стається в селі неможливий (Про це були у нас дописи в ч. 7 і 8 цего року). Або найновіщий випадок: Селяни зі Стебника пишуть нам, що тамошний пан-отець Теодор Чубатий (парох Лисця і Стебника) не хоче причастія дати читачеви „Укр. Голосу“. „Блаженні нищі духом!“ Але всеж таки надуживати св. Тайни до таких цілей не годиться. Селяни пишуть; Порадьте, що робити? Радьтеся мудріщих священиків від Вашого — відповідаємо їм.

Дописи.

Старява коло Хирова. В неділю дня 26 мая ц. р. один з наших господарів посвячував хрест на своїм полі. Хрестів таких у нас богато, вони доказують висоту духа та релігійність нашого народа і ще ніхто не чув, щоби були коли перешкоди, як хто хотів такий хрест поставити. Та тепер сталося инакше. Господар той приготовив усе до посвячення а хрест прибрав квітами та синьожовтими стрічками. Оті стрічки не подобалися „пану“ комендантови поліції і він казав фундаторови їх зняти, бо — „еще нема України, жеби то вісяло“. Очивидно, що той не згодився і посвячення відбулося як належало. Та по всім, як вже люди розійшлися — комендант взяв собі двох пахолків і пішов з ними обдирати хрест з прикрас. Пообривав, порвав — і задоволив себе. А господаря страшить „донесенем“. Ще кращим показав себе „пан комендант“ на Святі Просвіти в дні 13. ц. м. Прийшов він з „карабіном“. Як співали Народний гимн, то навіть не ласкав був піднести свою фіґуру. А на уваги громадян твердив, що не обовязаний цього робити і що він має „przepisy“ і що не розуміє, що гимн а що звичайна пісня. Ну, щож? Може бути, що він хоч Шумлей (чистопольське назвиско) а справді не визнається в таких справах...

Будзинь, пов. Яворів. У повоєнних часах наше село завдяки свідомим громадянам взялося до інтензивної праці на культурно-освітнім полі. Чит. „Просвіти“ ширить між селянами світло знання й національної свідомости, а живу діяльність розвинув також аматорський гурток, що здобуває фонди на будову „Народного Дому“, даючи вистави у своїм і в дооколичних селах. Одним словом праця кипить! Запопадливо взявся до праці і „Луг“ і в своїх рядах згуртував найкращих молодців і дівчат нашого села. На кождім кроці можна запримітити зміну серед нашої молоді з хвилею основання „Лугу“, бо дух єдности і карности заволодів нею. Коли наше громадянство рішило здержатись від гучних забав до 16 липня ц р., то молодіж з „Лугу“ радо підчинилась цьому покликови, як годиться карним членам українського народу. Луговики дуже совісно виконували свої обовязки, призначені статутом, рівнож переплачували дві часописи. І коли всі громадяни раділи, глядячи на молодіж, то на саме Тов. „Луг“ почала насувати чорна хмара. Постерункові почали заходити до села а то для того, що „Луг“ „bawi się w politykę“, і свою ціль осягнули, бо воєвідство рескриптом з 15|3 1929, р. розвязало наш „Луг“, тому, що „stowarzyszenie nie rozwinęło żadnej działalności przeciw pożarowi, tylko użądza ćwiczenia na sposób wojskowy i w ogóle przysposobienia wojskowe, do czego nie jest uprawnione“. Якуж більшу діяльність міг розвинути „Луг“, коли взяв участь в чотирох пожарах в дооколичних селах, причому один Луговик умер на запаленнє, тому що тягнув сикавку більше як три кільометри (до огню в Краківці)? Треба було бути при пожарі в Краківци д. 17. липня м. р., де Луговики подивляли всіх своєю зручностю, відважностю і карностю. Що торкається другого проступку „Лугу“, цебто руханки на взір військовий, то належить сказати, що „Луг“ є товариством руханковим а вправи руханкові є дозволені статутом. Чому якраз ця руханка видалася військовою а не пожарничою? Та хоча „Луг“ розвязано, то Ви, молодці, не зневірюйтесь, нехай це буде для нас гартом духа, і дальше неустрашимо й непохитно ідім вперід! — Свій.

Заліщики. Ранком дня 10. мая, приїхали до Заліщик новобранці із сіл Колодрібки, Синьків та Костільник в числі 30 чоловиків. Оден з них, купуючи у жидівки булку, посварився з нею із-за якоїсь дрібниці, на що надбігли жидки і почали бити хлопця в лице. На крик побитого збіглися гурмою жиди з каміннєм, колами і ножами (переважно різники з яток) та з вереском „ґвалт! ратуйте!“ кинулись бити зовсім спокійних рекрутів. Заатаковані рекрути боронилися з роспукою голіруч, одначе перед розяреною жидівською товпою, чисельно значно більшою, не могли нікуди втекти. Упоєні побідою розюшені „відважні“ жиди побили смертельно одного зовсім невинного парубка з Костільник, який спокійно сидів на возі (дістав колом в голову) одному роспороли живіт, та ще кількох тяжко поранили. В самім розгарі бійки, поліції очевидно не було, хоч ділось це майже під її носом. Тяжко ранених відставлено до місцевого шпиталя, де вони боряться зі смертю. З жидів не потерпів ніхто. Арештовано 18 виключно жидів, між ними Прензера, гуртівника збіжа і яєць, який почавши свій інтерес від скупу яєць кошиками по селі доробився до експортера. Жидівська і польська преса представляє цю подію тенденційно, як українську провокацію, яка згори була уплянована. Послідні відомости: оден з тяжко ранених помер в шпиталю, а оден з пробитою головою збожеволів.

З Польщі і про Польщу.

Через цілий минулий тиждень очі Польщі були звернені на Львів. Та врешті всі галабурди польських студентів скінчились, також перервано страйк у високих школах, бо уряд загрозив, що як студенти не вернуть до роботи, то замкне школи. Сварка в ґазетах продовжується. З одної сторони жидівські ґазети нарікають і домагаються від уряду, щоб покрив шкоди, які понесли жидівські установи у Львові і Познані. На це відповідають вшехпольські ґазети, що жиди хотять ще заробити на погромі, бо за дорого оцінили свої шкоди. З другої сторони самі польські ґазети жеруться між собою. Одні ґазети, які підпирають уряд, картають погроми і уважають їх напастю на жидів, а другі ґазети, що виступають ворожо проти уряду, виправдують студентів і винують жидів. Якби жидки не спровокували процесії, то й погрому не булоб — пишуть вони. На тім тлі прийшло до противенства між урядом а польськими біскупами у Львові. Міністер Складковський сам приїхав до Львова і на основі зізнання 42 осіб велів урядово оголосити, що наміреної провокації жидівської не було. Натомісць в письмі біскупів пишеться про страшну образу Бога і навіть заряджено окрему процесію, щоб переблагати Ісуса. Проти письма біскупів виступив орґан пілсудчиків „Dziennik Lwowski“, котрий пише, що коли дійсно тут треба було біскупам виступити отверто проти провокації, повинні то зробити всі три архієпископи: римо-, грецько- і вірменсько-католицький. Тимчасом еп. Шептицький не виступив, бо не бачить провокації тай процесія була римо-кат. обряду отже ця справа належить до архієпископа римо-кат. Натомісць вірменсько-катол. архіепископ, якому також ця процесія не підлягає і який не має вірних своїх між студентами, виступив з отвертим письмом тільки тому, щоби виступити проти уряду Пілсудського і тд. Має уряд клопоти зі своїми біскупами. Ну щож? Не повинні були мішатися у таке діло, що пахне політикою, бо на політиці не все виграється.

Що чувати в світі?

Рада Союзу Народів в Мадриті знов збула нічим жалоби національних меншостей і ухвалила, що має бути як бувало. Відкинено отже домагання Канади, Німеччини і Фінляндії, щоби отворити при Союзі Народів окрему комісію для національних меншостей, якаб стояла на сторожі прав тих-же меншостей. Але всі противники національних меншостей самі відчувають, що лиш хвилево забагнили цю справу, бо 40 міліонів людий не легко удержати в ярмі, тимбільше, що навіть 15 держав внесло до Союзу Народів письма з домаганням, щоби справу полагодити. Також опінія цілого світа є по стороні національних меншостей. Отже треба сподіватись, що ця справа незадовго знову прийде перед Союз Народів, як тільки національні меншости розвинуть всі сили у своїй обороні.

Большевицькі часописи широко розводяться над справою чистки комуністичної партії і передовсім комуністичних урядів від „нальоту“. Зрозуміла річ, що уряд, який тримається силою „чека“, мусить мати урядників та цілий державний апарат такий, який бувби вірний комуністичній партії та якому можнаб довіряти. Урядників, вихованих в дусі комуністичної партії большевія ще не має а ті, що тепер по її урядах працюють, це або старі царські чиновники, що ради хліба пішли служити червоному „телцеви“ абож це люди безпартійні, що байдужно ставляться до комуни та її господарки. Очивидно, із одних і з других мають большевики мало потіхи, бож як може ретельно працювати для комуністичної держави чоловік, якому та держава ворожа або хочби й байдужа? До тогож большевики уважають тільки того людиною та громадянином, хто комуніст; раз він безпартійний — значить чоловік непевний, може бути й контрреволюціонер. Тимто й розвели большевики над усіми безпартійними урядниками широку опіку і контролю і шпігують їх так, що урядовцям неможливо жити свобідно в „свобідній“ державі комуни. Ба, що більше, у відношенню до безпартійних допускаються большевики провокації, підсилають навмисне до них людей, які удають також безпартійних і ганять устрій большевії. А якби тільки урядовець потакнув їм — так на другий день він вже вилетів з уряду і ще добре, як не піде під суд за контрреволюцію. Таке життя під шпигунським та провокаторським оком надоїло урядовцям і на однім вічу урядників сказав таке один з них: „Ми є так як ті штукарі, що ходять по линвах. Знаємо, що колись впадемо, не знаємо тільки на котрий бік скрутимо вязи“. Колиж до того додати ще теперішну урядову чистку, то й матимемо образ того, як живеться урядникам в „єдиній країні радости на землі“. — На 15 червня ц. р. скликали большевики до Москви конґрес усіх безбожників. Це вже 15 конґрес того рода від часу кривавого панування комуністів над Росією і знов будуть вони радитися, якби „підсилити боротьбу з церковщиною та релігійностю“. Від 1-го до цьогорічного 15-го конґресу видно в большевії дуже малі успіхи боротьби з Богом, нарід замість відрікатися релігії, привязується до неї що раз то більше — і можна бути певним, що не тільки 15 конференція безбожників, але ще й 15 подібних не всилі буде народу, а тимбільше українського народу, від Бога, релігії та церкви відвернути.

Німецька комуністична партія скликала недавно своїх членів на зїзд до Берліна, а той зїзд мав бути протестом проти здушення комуністичного бунту німецькою поліцією в Берліні в маю ц. р. Але зїзд був марненький. Комуністів зїхалося мало, хоть як аґітували в цілім краю. В часі зїзду мала відбутись демонстрація на вулицях, але поліція не дозволила, побоюючись галабурд. Наради зїзду відбувалися, як звичайно у комуністів, довкруги одного: Най живе Москва! Цілий зїзд пройшов так непомітно, що мало хто й знав про нього і ще раз переконалися московські большевики, що не легко є скомунізувати Німеччину. Німці сьогодні вже пізналися на фарбованих червоних лисах і всі партії, від монархістів до соціялістів, утворили один фронт в боротьбі з ними. До тогож і уряд по маєвім бунті давить в зародку кожду комуністичну акцію, так що виглядів на „червону революцію“ в Німеччині нема.

Італійський диктатор Муссоліні присвячує всю свою увагу Альбанії, очивидно, маючи на думці зробити з тої напівдикої країни італійський таран проти Югославії. Треба признати, що під мудрою кермою короля Зоґу та допомогою Муссолінія, нинішна Альбанія не подібна до Альбанії з перед кількох літ, коли в ній була анархія. Італія допомогла одному чоловікови стати королем і від тоді край успокоївся. Італія допомогла також Альбанцям уложити судові закони (доси там таких не було), завести гроші та банки. В краю побудували італійські інжінери дороги та залізниці, а перший раз заведено в тій країні шкільний примус і побудовано школи низчі та вищі. Також Альбанці учаться в італійських школах і от в червні ц. р. відїде з Італії перший гурт Альбанців, які в італійських школах вчилися політики, військовости та всяких инших наук. За їх помічю задумує Муссоліні звязати Альбанію з Італією. — Неприємні враження мови Муссолінія — про яку ми вже писали — потрохи політики одної і другої сторони затерли. Між Ватиканом а урядом Італії відбулася урочиста виміна документів договору між обома державами. Папа заіменував у своїй маціцькій державі міністрів для всіх справ, установив ґубернатора для своєї области і перший раз розставлено сторожі на границях між Ватиканом а Італією. Після виміни цих документрів Папа післав благословенство італійській королівській родині, перше від непамятних часів, бо між Папою а королями Італії все був тихий воєнний стан. — Останні вісти з Італії доносять, що околиці міста Неаполю навістило там лячне нещастя. Оце гора-вулькан Везувій, який кількадесять вже разів нищив лявою цілі околиці, і який довго спочивав — вибух передількома днями несподівано з нечуваною силою. Струя ляви, широка 70 а груба 10 метрів — загрожує кільком місцевостям, що положені близько тої гори. Людність в жаху вивтікала з околиці і обозує під голим небом а військо поспішно будує гати з землі, щоби затримати руйнуючу течію.

В Анґлії провідник Лабур-партії, Мек Донелд на бажання короля дібрав собі міністрів і утворив нове міністерство. Усіх міністрів є в уряді Мек Донелда 19, а в тім числі є тринайцять таких, що були вже міністрами. Підібрав новий премієр таких людий на міністрів, що всі майже Анґлійці з них задоволені а це дає запоруку щирої співпраці уряду з громадянством Анґлії. Минулої неділі Мек Донелд представив особисто всіх міністрів королеви і король урочисто

КУРДИДИК АНАТОЛЬ

Невідомому Воякови.

Зелені Свята!

Куди оком не кинь — зелено. І в право і в ліво — і перед і за тобою.

В повітрі пахощів, аж дух захлипується, аж груди розсаджує.

Над головою жайворонків — аж весело...

— — — — — — — — —

А Ти, брате, лежиш на далекім степу...

Кругом зеленіє він — житами, пшеницями, ячменем, вівсом — кругом квітки по межах і попри доріжку — кругом повно метеликів і співу — а Тобі це байдуже...

Ех, байдуже Тобі...

— — — — — — — — —

Брах! Бурум! Прах!

Сатаніло. Переверталося поле.

Земля підстрибувала в гору, а повітрем швирготала сталь, аж зойкало. Пахло смаленим людським мясом...

Над житом пливали хмарки білого, фосфорового диму...

Ж-ж-ж! Прих!

І нагло з жита підскакує хтось, хапається за груди і паде...

— Чортові сини!

А кругом зелені стебла. На одному сидить коник-скакунчик і дивиться задумано очима. Під рукою сновигаються сюди і туди муравлі...

Аж злість бере...

Життя і смерть ходить у парі...

І дарма, що прилягаю до землі. Тулюся, як до матері...

Бур-рах!

Жменя чорнозему паде мені на руки і я стрясаю ними...

І ще дуще горнусь до поломаних стебелин зеленого жита...

— — — — — — — — —

А Ти, побратиме, лежиш таки в тому місці. Де така доріжка з поломаним розпяттям, а зараз біля неї лан жита...

Вони вискочили, наче з під землі виросли. Стріляти не було коли...

Заки Ти шарпнув замком, заки піднісся...

На яких десять кроків бігло дві величезні постаті.

Розхрістані, зі звірячими очима. З баґнетами.

І заки Ти скочив до одного та гопнув його прикладом по руках, заки я міг прискочити до Тебе...

Він замахнувся...

Я тямлю, що Ти верещав... Ні, то не Ти...

Життя роздиране кричало...

— — — — — — — — —

Ех, брате, брате...

Я дрожу...

У Тебе на шиї величезна рана була, роздерта гортанка...

А на вишиваній сорочці, на руках, на крісі — кров...

І чорнозем пив її — напувався...

Ти дивився на мене мутними очима. Ні — не Ти...

Смерть дивилася крізь Твої очі...

— — — — — — — — —

Той кусок поля ми купили за двайцятьтри життя...

Кожду ниву, кожде село так платилося тоді...

— — — — — — — — —

Розстрільна наша здмухнула їх, як попіл з паперу...

Сивоволосий дядько копав Тобі яму, а я розглядав листи, що витягнув з кишені. Думав, найду щось — що скаже мені, хто Ти...

І тямлю сьогодні одно місце з листа, який Ти був зачав:

„...А тямиш, брате, як ти малим зі мною бавився в коні. Я був слабий, не міг швидко бігати і ти бив мене здорово пугою: Василю, скоріш! А тепер я, брате, такий швидкий та дужий вояк, що аж...“

Тілько всього тямлю. І знаю, що Тебе звали Василем.

Між листами була ще фотоґрафія...

Вона тепер у мене. На ній чорнява, з великими очима жіноча головка а з другої сторони написано: „Василеви — Оксана...“

Я не знаю, брате, хто вона. Але я шукаю її. Як найду то оддам і скажу де Ти лежиш. Вона певно жде Тебе...

Сивоволосий дядько, хмурний, як зимовий вечір, копав яму...

— — — — — — — — —

Мені здається, що на Твоїй могилі нема навіть хреста...

Знаю тільки, тямлю день...

То був другий день Зелених Свят...

— — — — — — — — —

Ясний день сьогодні — повно квіток...

Дзвони грають...

Нарід молиться...

— — А це на Твою могилу падуть усі ті вінці, всі кадила, всі квітки, всі сльози...

На Твою, незнаний Василю...

— — — — — — — — —

Як колись полечу знов з крісомм попри Твою могилу і над степами заяснів Тризуб, то заткну Тобі хрест, калину посаджу і насію рути.

Щоб пахуче Тобі спалося...

А на хресті напишу:

Незнаному Василеви, що ляг за волю України в другий день Зелених Свят 1919 року.

27. 5. 1927 р.

КРІВАВІ СПОМИНИ.

Мій спомин.

Було це на початку лютого 1919 р. Небо радісно розкрило свої сині облаки, а сонце ледво теплими проміннями цілувало нашу землю. Здавалося, що й вся зимова природа за нами. В місті Стриї на кождім кроці видно якийсь небувалий поспіх. Українські старшини і стрільці переходять одинцем улиці, незважаючи на авта, які везуть ранених... Таємні цивілі ґрупками оповідають собі еще таємнійші речі та байки... В цей день пополудні Стрий виряжав не знати котрий з черги курінь на оборону своєї вільности. Здається, цілий Стрий прийшов дивитись на параду. Попереду музика, а за нею чета за четою, сотня за сотнею. Це наші Соколята. Наші наймолодші. Здавалось, що ледви тримають сталеві німецькі шоломи на своїх головах. Але в очах їх тліли іскри гніву і завзяття. До такту музики тримають бадьоро крок, стиснувши люто зброю. Музика перестала а зачалась музика серць. „А ми тую Червону Калину підіймемо“. Перестали... На хвилину здавалось, що відгомін слів пісні відбився о наші любі Карпати і несеться ген далеко-високо до Бога.

* * *

Потяг тяжко дишучи завіз нас на останню стацію Т. При світлі смолоскипів серед темної ночі і незвичайної студіни злізли всі з поїзду, а переночувавши — рушили пішком в дальшу дорогу.

Ми опинилися на нашій прегарній Бойківщині, якій і посвячую оцей спомин. Військо наше розтягнулось довжезним сірим вужем по збочах гірських доріг. Під свистом морозного вітру — ліси нашої Бойківщини мабуть вперве від дальших віків витали знова у себе українське військо. Ми перед містом Л., на найвищім мабуть пункті гористого узгіря. На приказ всі станули, збившись у величезне пів колесо. До нас прийшла делеґація Бойків зі своїм представником послом С., несучи вівсяний хліб зі сіллю. Найрадіснійша то хвиля з тодішних моїх переживань. Поздоровившися з командантом, — звернувся сивоволосий дідусь посол до стрільців й сказав отсю промову: „Дорогі й лицарські наші жовніри, дорогі братя Українці! Витаю Вас в імені цілої нашої Бойківщини. Витаю Вас щирим серцем і приймаємо Вас всім, що маємо. Справді ми бідні, однак поділимося з Вами останним куском хліба, бо Ви дорогі нашому серцю жовніри нашої Вітчини. Під Вашу опіку віддаємо ототі наші сині гори і наші ліси, на які посягає руку захланний ворог. Бороніть їх, дорогенькі стрільчики, а ми Вам поможемо. Не гордіть нами, що ми бідні, зате наші маленькі хатки пригорнуть Вас до себе, як своїх рідних синів, бо Ви йдете боронити нашого життя, майна й свободи на хвалу всему українському народови“. По лиці промовця покотилася маленька сльоза, стискаючи руку першому з краю стрільцеві. Всі відрухово в той мент підняли пальці в гору, повторяючи присягу, що вірно і чесно боронитимуть рідної землі аж до смерти і знова покотився гомін рідної пісні далеко-далеко в недоступні місця пралісу нашої славної Бойківщини.

* * *

Був весняний погідний день. Сонце вже котилось за обрій, лишаючи свої золоті проміння в зеленій травичці. В саме свято Благовіщення був тяжкий день. До самого сумерку тримав нас ворог за невеличкою гіркою безупинно, січучи кулеметами понад наші голови. Здавалось, що це остання година тих, які в своїй очайдушности задалеко пігнались за ворогом. Хто знає який вислід бувби з нерівних змагань, якби не ті наші завзяті Бойки, які прийшли нам з помічю. Кільканайцять старших віком мущин в сірім лахміттю прогнали напастливого ворога і нас освободили з залізного огню кулеметів. По прогнанню ворога покотились насьмішки і дотепи тих дітей рідних гір, а я відчув тоді правдиво і щиро висказані слова їх представника „Боріться і бороніть наших гір — а ми Вам допоможемо“. — *Др. М.*

вручив новому премієрови державну печатку. В кільканайцять годин по обняттю урядовання прибув до Мек Донелда американський амбасадор і вручив йому телеґрам від президента Гувера, в якім той взиває премієра, щоб він на спілку з Америкою приступив до переведення пляну розброєння світа.

Америка втяла хитру штуку усім державам. Як відомо — кожда держава тягне нині доходи з вивозу своїх виробів і сирівців заграницю а великі держави Европи дуже побивалися за це, щоб свої продукти доставляти до Америки, бо там краще за них платили. Тимчасом Америка перед кількома днями проголосила світови, що на всякий ввожений в її границі товар накладає граничні оплати і то такі високі, що його прямо не оплачується туди везти. Держави а особливож ті, що винні Америці гроші, обурилися дуже на цей новий порядок. Якто — кажуть. — То грошей від нас вимагають а заробити тих грошей не дозволяють? І до столиці Америки Вашинґтону посипалися протести, а преса цілого світа заґвалтувала, мовляв — Америка цілий світ хоче з торбами пустити. Італія навіть проєктує, щоби держави утворили спілку та домагалися відкликання того закону а як Америка цього не зробить — то бойкотувати американські вироби. Протести вислала навіть Канада, Австралія, Швайцарія і т. д. Чи одначе такий могутний велит, як Америка, буде боятися отих погроз та чи піде на руку одіділим державам — це ще питання.

Шведські летуни Аренберґ, Беоден і Юнґлюнд вибралися минулої неділі в подорож через океан до Америки літаком. Дорога їх провадить понад країни вічної зими. Як заявили летуни, то їм не ходить о славу але о дослідження, чи воздушна комунікація між Европою а Америкою можлива. По дорозі мусів їх літак осісти на острові Ісляндії, бо щось попсувалося в машинах. Але по направі вирушив в дальшу дорогу. За почином шведських збираються і польські летуни летіти до Америки. Тамтого року польський лет не вдався Того року приготовляються до нього летуни Кліш і Ковальчик. Польські часописи вже від тепер кричуть: „Польска за Швецією!“

Грецький премієр-диктатор Венізельос — як ми вже писали — дуже був незадоволений з цього, що його не вибрав нарід президентом грецької републики і подався був до димісії з цілим урядом. Президент одначе поручив йому другий раз зложити уряд. Тим разом Венізельос позмінював людий і до уряду взяв таких як він. Між иншими заіменував він міністром Ґонатаса, чоловіка, що в часі революції в Греції 1922 р. мордував міністрів та прогнав короля. Це не подобалося хлопській партії і вона заявила, що виповідає „урядови бандитів і шахраїв“ війну а її посли не взяли навіть участи в тім засіданню парляменту, на якім Венізельос запрезентував уряд. Часописи пишуть, що з тої ворожнечі селян з Венізельосом може вийти лихо, бо селяне в Греції — сильна партія, а Венізельос здавна має богато ворогів.

Югославія має знов клопіт з Македонцями. Той народець признає себе Болгарами і як силою його втілили в югославянські границі так силою хоче він з під ярма Сербів видертись. Македонці потворили собі банди комітаджів, які де можуть, шкодять Югославії. Ось недавно донесли часописи, що вони поставили на найголовніщій лінії залізничій пекольну машину і тільки щастю завдячують, що вона не спричинила великої катастрофи, бо вибухла заким поїзд надїхав. Що це був замах Македонців — про те свідчить найдений біля місця вибуху плащ комітаджіїв. Але замаховців не знайдено, хоча і в другім місци, на иншій лінії також найшли підложену ними бомбу. Мимо того Югославія не хоче Македонії виректися і навіть на теперішній сесії Ради Союзу Народів протестує проти того, щоб нац. меншослям дати які права.

Єгипетський король Фуад подорожує тепер по Европі. Хоче він приглянутися господарці Европи а особливож господарці Анґлії та силі її впливів у всіх державах. Перед кількома днями переїздив цей король через Берлін. Тут привитав його президент держави і представники уряду. Король Фуад заявив, що в Німеччині він задумує остати довше, бо хоче приглянутися німецькій культурі та пізнати працьовитий німецький народ. Очивидно—Німці з цього дуже раді, а хто зна, чи й приязнь Фуада не може заважити на німецько - анґлійських взаєминах в будуччині, бо король Фуад є королем, що підлягає Анґлії.

Несмілість

викликує брак оцінки своєї вартости, є обявом недостачі самопочуття і є перешкодою в фаховім і приватнім життю. Тільки люди повні свідомости своєї вартости можуть мати поводження в життю. Дбайливість про зовнішний вигляд усуває несмілість. Чоловік є в чужих очах стільки варт **на скільки** сам себе цінить. Ношення добре утриманого обувя є для таких людей так само важне, як посідання певної освіти. А всяке обувя з ґумовими обцасами Berson дає спокійний, гнучки і певний й себе хід. Ґумові обцаси Berson є конечним доповненням кождого черевика. Ношення Bersona — це охорона здоровя!

З техніки і природи.

Щур в Союзі Народів.

Від найдавніших часів людина бореться з малим звірком — щуром. На 1000 літ до Христа вже виповідали йому війну в Єгипті і мимо богатьох століть боротьби з тою язвою — щур і нині ще грізний і люди напружують всі сили, щоб його знищити.

Один економіст обчислив, що Анґлії роблять щурі щорічно шкід на 15 міліонів фунтів, Данії на 10 міліонів корон, Німеччині на 5—6 міліонів марок, Америці на 200 міліонів долярів.

Таці господарські втрати — це ще нічо в порівнанні до шкід, які спричинює щур людському здоровлю. Він є найголовніщим розсадником всіх епідемій і ми коротенько вичислимо ті хороби, які завдячує людство головно тим довгохвостим гризунам.

1) ЧУМА. Страшна хороба азійська, яка косить тисячі людий. Її затягають щурі до Европи. 2. ЖОВТАЧКА. Ця хороба далася в знаки воякам в останній війні, а лікарі доказали, що її розносять щурі 3. ТРИХІНА або волосник, хороба свиней. В Німеччині в 29 ріжних місцях досліджували щурів і найшли в них трихіну. Тай у безрог вона береться від того, що свиня зїсть щура. 5. ДУР ПЯТНИСТИЙ або тиф, який і в нас лютував недавно, також розносять щурі. 6. ПАРХИ худоби і людей — це подарунки щурів. 7) ПРОКАЗА — лячна хороба індийська, яка точить людині ціле тіло. 8) СКАЖЕНИНА, від якої звичайно хоріє худоба, собаки. 9) ТУБЕРКУЛЬОЗ або СУХОТИ. Досліди доказали, що 12% щурів є хорих на ту недугу і вони розносять її по світі.

Не диво, що всі держави присвячують богато уваги боротьбі зі щуром. Поліційні приписи та закони в поодиноких державах не вистарчають одначе (такі закони є в Анґлії, Данії, Портуґалії) і держави приходять до переконання, що тут треба акції спільної всіх держав, всіх країн дорогою видання міжнародного, обовязуючого всіх, закону.

Справа щурів буде видвигнена незадовго і в Союзі Народів і будьмо певні, що там більш уваги присвятять їм, як от хочби справі національних меншин. — *ак.*

Вєячина.

До наших передплатників. З останнім числом вислали ми чеки почтової каси ощадности і просимо ними до кінця місяця надіслати передплату, яка до кінця року виносить **5 зл. 50 ґр.**, а квартально **3 зл.**

Святочний концерт в честь Найсв. Серця Христового відбувся 13. червня в салі „Нар. Дому“. Всі вокальні точки, виконані хором школи ім. св. Николая, хором і орхестрою ґімн. учеників, хором Бояна, солісткою п. Волянською і терцет виконано на повне вдоволення авдиторії. Так само і деклямація п. Колодіївної. На окрему увагу заслугує вступне слово Впр. о. Дра Йосифа Чепіля, ігумена ЧВВ, своїм глибоким релігійно-патріотичним змістом. Вказавши на це, що Христос спасення світа зачав від свого народу, промовець тим самим замаркував, що і наша Церква релігійний елемент звязує з національним. Глибока віра в Бога степенує і патріотичні почування та допомагає до реалізації національних ідеалів, а зокрема доможе до здійснення і нашого найвищого національного ідеалу. Бурею оплесків подякувало громадянство за цю промову, яка своїм змістом зближається до промов еп. Бандурського і Пельчара, які своїх вірних кріпилили довгі літа в часах неволі польського народу.

Радн. Роман Дмоховський, Суддя Окружного Суду в Перемишлі по переході на емеритуру зістав вписаний на лісту оборонців в справах карних і веде бюро при вул. ШАШКЕВИЧА Ч. 5. — Довголітний досвід бувшого карного судді і бувшого предсідателя карного Трибуналу, щирого прихильника і оборонця нашого народу та його церкви дає запоруку, що наше селянство найде в Його особі доброго і совісного дорадника в карних справах і на цьому місці бажаємо Йому ще довго — довго працювати в користь своєї Нації.

Переписка Редакції: Вп. І. Г. Йде до слідуючого числа. Дякуємо і просимо о дальші! — Кооп. „Зоря“ Кабло старе. На наше конто надіслали Ви 24 з. 05 г. повідоміть на що ці ґроші призначені!

В Зелені Свята памятайте про інвалідів УГА та про стрілецькі могили.

Від ряду літ з нагоди Свят — днів українських інвалідів — звертається з помічю до громадянства дві українські установи, що виросли на кровавому полі борні за будучність народу: УКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО ДОПОМОГИ ІНВАЛІДАМ та Т-ВО ОХОРОНИ ВОЄННИХ МОГИЛ. Обовязком цих двох установ подбати, щоби тисячі могил поляглих героїв та тисячі немічників-інвалідів Українського Війська удержати в такому стані, щоби цю болючу рану наш національний орґанізм міг сміло відкрити перед своїми і чужими.

Нині, десять літ від закінчення народніх змагань на наших землях, ледви у більших містах упорядковані наші воєнні цвинтарі, одіті зеленню гроби, поставлені або ставляться хрести. В Берліні збудовано гробницю й памятник на могилі І-го Державного Секретаря Військових Справ Пол. Вітковського. Треба ще построїти на цвинтарях сотки однородних хрестів та памятники на побоєвищах Маківки, Лисоні і др.

Інваліди Української Армії не одержують в найскромніших границях того забезпечення, яке дістають інваліди від держави. Серце наше наче задубіло — не чує зову о поміч тих, що стратили здоровля в боротьбі за ідеал народу. Рента самітного державного 100%-вого інваліда виносить 218 золотих, тоді, коли 100%-овий інвалід УГА, замешкалий у більшому місті, дістає від УКТОДІ 60 зл. місячно, без ріжниці на родинний стан. Лиш одиниці зпоміж української суспільности памятають щомісяця про наших інвалідів. Загалови мусимо пригадувати обовязок супроти них з нагоди Зелених Свят. Річний буджет УКТОДІ грубо переступив цього року квоту 150.000 злотих, або понад півтора тисячі амер. долярів місячно.

Цю квоту наше громадянство мусить зложити шляхом добровільних особистих жертв. Не відкладайте мовчки цеї відозви! Не нищте чеків! Вишліть негайно свою жертву, щоби до кінця липня найдальше можна було огосити публичний звіт зі збірки, котра буде розділена між оба Товариства.

Головна Рада Українського Товариства Допомоги Інвалідам у Львові. — Виділ Т-ва „Охорони Воєнних Могил“.

Новинки.

ЩО КОШТУЄ РЕВОЛЮЦІЯ? Мексик, країна вічних революцій і бунтів, поносить, в наслідок безнастанної боротьби, грубі шкоди. Як обчислило міністерство скарбу — остання революція коштувала Мексик небогато тільки 150 міліонів золотих. На ту суму складаються видатки на воєнні матеріяли та відшкодування, яке уряд мусить платити за знищення хат та господарств селянам.

ПІД КОСОЮ. В селі Борко в Польщі мав місце такий випадок: Господар Коздонь косив на сіножати траву. 6 - літний синок Коздоня бавився з ровесником недалеко в перегони. Підчас цього впав він неосторожно батькови під косу, а та відтяла розмахом йому праву ногу. Хлопчину забрали до шпиталю.

УВАЖАЙТЕ НА ДІТИ! Перед кількома днями на Замарстинові коло Львова мало не втопилася 2-літна дитина Немесової, жінки купця. Немесова сиділа над ставом з донечкою і зачиталася так сердечно, що не бачила, як та підійшла до берега і плюснула в воду. Заки спостерегла брак дитини — та пішла на дно і щойно добрі люди витягнули її та штучним диханням привернули до життя.

ТЮРМА БЕЗ ЗАМКІВ І КЛЮЧІВ. В Америці будують коло міста Бофало тюрму, в якій не буде ні одного замку, ні одного ключа. Не тому, щоби улекшити тюремникам спацери та відвідини — а тому, що всі двері замикатиме самочинно згущене повітря, за потисненням відповідного ґузика на вартівні. Отже і тут видаходи!

І РЕЧИЧАНИ ТАКОЖ! В селі Речичани в Городецькім повіті жили собі два вороги, Іван Ґаладан та Федьо Бабяк. Ґаладан не міг знести на очі Бабяка і постановив спрятати його зі світа. Засівся оноді і двічи стрілив до нього з кріса. Та Бабякови тільки одна куля прошила блюзу а Ґаладан пішов до арешту І пару місяців не буде бачив свого тяжкого ворога.

МОРД ЧЕРЕЗ МАЄТОК. Ще в кінці мая ц. р. найшла поліція в стайні господаря Миколи Уклея з Сухоржова пов. Тарнобжеґ закопаного під жолубом трупа його сина. На голові трупа було кільканайцять знаків від удару сокирою. Як дослідила поліція, то молодого Уклею замордувала в часі сну його сестра Марія, яка ненавиділа брата за те, що батько обіцяв йому записати більше поля як їй — а вчинку допустилася за намовою матері. Обі вбійниці арештовано тай відставлено до суду.

КІЛЬКО ЛЮДИ ЇДЯТЬ ХЛІБА? В одній анґлійській часописі появилася цікава статистика споживання хліба на цілім світі. Після тої статистики, то найбільше хліба зїдає в році Болгарин, бо аж 273 кіля. Тількиж саме їдять Канадійці, Французи і Австралійці. Бельґієць їсть на рік 210, Арґентинець 190, Анґлієць 160, Швайцарець і Американець 150, Німець 95, Поляк 88 а Москаль 65 кіля хліба річно. Виходить, що не всюди, де богато хліба — там найбільше його їдять.

ЩЕ ТРОХИ І БУЛИБ З НЬОГО ЗРОБИЛИ ТРУПА. Богатого купця Меія з Острова Куби найшла перед кількома днями родина в ліжку неживого. Поплакали, скричали тай почали лагодити похорон. Тіло віділали до закладу, щоб його забальзамувати. І хто зна, що булиб там з ним поробили, якби він був нагло не піднісся. Булиб напевно з нього зробили трупа, бо він був живий і попав був тільки в летарґ (така хороба, що чоловік виглядає як неживий).

ГЕРОЙ НАУКИ. Недавно помер в Анґлії знаний учений Уерінґ. Уерінґа знали всі, як знаменитого лікаря а він сам рішив посвятити ціле своє життя на досліджування всяких отруй та винахід ліків проти них. Особливож цікавився той учений їдовитими гадюками і навмисне їздив кілька разів до Індій по найїдовитіщі змії, щоби прослідити їх отрую та знайти спосіб оборони проти них. По кількалітних дослідах Уерінґови вдалося придумати лік, який він уважав за помічний проти всякої галючої їди. Щоби випробувати силу свого винаходу, дав він сам вкуситися довитій гадюці і випив його та тим разом завівся гірко. Винахід нічого не поміг і герой-учений серед страшних мук закінчив життя.

АМЕРИКАНСЬКІЙ РОЗВІЙ. Учені Зєдинених Держав обчислили, що в Америці що 23 секунд приходить на світ новий чоловік. Людність зєд. Держав зростає що року о півгора міліона голов. Як так далі піде — кажуть учені — то Ню-Йорк в 1950 р. буде мати 30 міліонів мешканців (більше від сучасної Польщі!).

ЗДОРОВИЙ ДУХ. Італійські орґанізації громадянські почали боротьбу з новою модою жінок, яка йде до того, щоб жінка мала на собі як найменше матерії. Перед кількома тижнями студенти ловили в Міляно кожду жінку, яка була в короткій суконці і значили їй фарбою на панчохах, поки та має сягати. Студенські орґанізації заборонили своїм членам ходити в товаристві занадто виголених жінок а оноді всі фабриканти оголосили, що викинуть кожду дівчину, яка не буде мати спіднички нище колін. Так само деякі епископи заборонили вступу до церкви жінкам, що мають закороткі сукні. От здоровий дух! Придавбися і в нас він!

НЕ ВДАЛОСЯ! Ганка Коробій з Яцковець пов. Зборів асекурувала високо хату і нераз просила Бога аби та згоріла а вона дістала гроші і вибудувала собі нову. Колиж Бог нахабних мольб не послухав, рішила вона сама спричинити пожар. Вилізла на стрих, привязала в нафті намочений мотуз до крокввів, підпалила і пішла в поле з такою міною, якби нічо. За який час стріха почала горіти, але сусіди загасили. І тепер так: Стріха згоріла а Гануська і гроший не дістала і за кратами мабуть посидить.

ГРАВ АЖ ПРОГАВ. Пежановський — казали — був „заводовий“ обманець, але то не правда. Він був тої думки, що на хліб не треба конечно важко працювати і у поїздах Львів-Станиславів-Тернопіль ще з одним товаришем запрошували людий грати у три карти, очевидно так, що все вони оба вигравали. Та оноді в поїзді недалеко Копичинець впали в руки поліції. Почалася шарпанина, побратим Пежановського вискочив вікном, а його самого притримали добре — Замкнули до арешту — а він в ночі виломав двері і втік. Але кажуть: Що має сидіти — то не втече. І Пежановський не далеко втік. Зловили його другий раз — та вже тепер пильнують краще.

АБИ ЖІНКИ ПОЗБУТИСЯ. В Доброполю пов. Бучач арештували Францішка Ліру за це, що хотів вбити жінку. Казав, що йому докучила, що він вже видержати не міг. — Тимко Порознюк з Гнилич Великих коло Збаража підозрівав свою жінку о зраду і оноді прилапав її в хаті Данили Козуба і з револьвера застрілив.

ПАРУБКИ, НЕЖОНАТІ, МОЛОДЦІ — ТІШТЕСЯ! Загально уважають, що жінка є „дорогою“. Та ось письменик французький Анґеті видав недавно книжку, в якій доказує, що незадовго мужчини будуть ще дорощі, бо в Европі є 18 міліонів жінок, які мусять зістати без мужа до віку. В самій Німеччині є 2 ½ міліона, в Росії 4 міліони, у Франції і Анґлії по два міліони, в Італії 1 міліон, в Туреччині ½ міліона а в одній столиці Портуґалії є 250 тисяч жінок більше як мужчин. Це тому — каже Анґеті — що 10 міліонів мужчин згинуло на війні і що хлопців більше вмирає як дівчат. Сумно отже — дівчата!

ВОЙОВНИЧИЙ ОРЕЛ. На дівчат, що купалися біля Клайпеди в Балтійському морю, напав перед кількома днями величезний орел. Він довго кружляв над ними, спустився стрілою і кіхтями та клювом почав кидатись на них. Дівчата підняли крик і аж як кількох мужчин надбігло, орел пігнав в хмари. Чотири дівчині одержало важкі рани. Два дні пізніще той сам орел заатакував гурток купальників-мужчин, але ті вбили його палицями. Це був велит - птиця, в розпняттю крил мав півтретя метра. Його віддали до музею в Ковні.

ПРОЧ З НЕДІЛЕЮ! В большевії заведено новий закон. На підставі його зноситься неділю як день відпочинку, а на місце його вводить кожда фабрика та село такий день — який їм вигідно. Закон впровадили вже деякі ґубернії у себе, а є він виданий на те, щоб „зірвати з минулим та церковщиною, а завести новий пролетарський побут“.

РЕКОРДИ — ЧИ ІДІОЦТВА? Зарозумілі та ограничені люди хочуть конечне, щоб про них балакали і тому улаштовують ріжні заклади о рекорд. До якої глупоти доходить це — те видно зі статистики, яку навела недавно одна французька часопись. Послухайте! В Чехах є славним оден молодчина, який одним махом потрафив зїсти 101 пирогів. В Берліні такий сам мудрагель заложився, що 150-кілеву свиню зїсть за 10 днів. Двох инших аматорів слави не спить через 72 годин. Канадієць Кумсток здобуває рекорд сніданку: Через 7 годин 15 мінут випив він 85 горнят кави. Американець Рейнолд грав безперестанно 105 годин на розтяганці. Пані Реджіо заложилася, що вийде на 60 поверх хмародеру і заспіває ще пісню. Що правда—вийшла, але духу співати не стало. Рекордовим говорилом є Німець Горац, що „клапав“ протягом 48 годин. Акрман з Америки має ще досить мудрий рекорд: через 48 літ він переїхав 110 країв. А й Юґс, що кермував самоходом 107 годин — ще теж мудрий чоловік. Але тамті инші — чиж то не докази людської глупоти?

ВІД ГРОМУ. Над оселею Заекцар в Югославії шаліла оноді жахлива буря. Підчас ньої сховалося кільканайцять людей, що працювали на полі коло сіна, під високе дерево. Та в дерево вдарив грім і шістьох селян вбив на місци а пятьох бореться зі смертю.

НЕЧУВАНИЙ НАПАД. Оноді в ночі напали незнані бандити на хату купця Ізаака Кроненблята в Михаловичах повіт Рогатин. Зрабували все, що мало яку - таку вартість, а на відходнім вкинули через вікно ручний ґранат, який вибух і важко поранив і самого Кроненблята і його 9 - літну дочку. Ну, до такого звірства ще доси бандити не доходили!

З життя і мистецтва.

Дещо про наш театр.

Драм. Тво ім. Лесі Українки дало в дні 3 с. м. чергову виставу відіграням в салі „Народного Дому“ комедії на 3 дії Конич - Лисенка „Тріюмф Медицини“. Тим разом дописали тільки актори штуки і то так режісерією і грою як теж дбайливо влаштованою обстановкою сцени. Публіка, цей хімерний зліпок любителів сцени і перського ока, вислала тільки своїх делеґатів; ця мала зміна в дотеперішній фреквенції вийшла на добре присутним, бо кожний з них міг вигідно сидіти відразу на двох стільцях, що тепер дуже в моді, з окрема в перемиському громадянському і політичному життю.

Підходячи до оцінки гри акторів слід підмітити перш за все обставину, що артистичний уровень гуртка Тва ім. Лесі Українки своїть вже дуже високо, так, що ріжні вандруючі столичні і нестоличні трупи, от хочби недавно в Перемишлі виступивша трупа Карабіновича, у грі як теж в обстановці в порівнанню з тим гуртком далеко остають в заді. Режісерія штуки дбайлива — темпо гри рівне і добре. На перший плян — як завсіди — висунулась п. К. Марченко. Креуючи ролю дружини Золотилова — дала скінчений тип енерґійної жінки - голови дому, яку пресумований несподіваний вилом еї мужа з під еї влади і любови допроваджує до „шевської пасії“ і спонукує до вистріляння цілого арсеналу тяжких жіночих набоїв від злости аж до плачу. У висліді та кампанія змягчує еї серце і владу над мужем на велике вдоволення не тільки еї сценічного мужа але й богатьох видців - пантофлярів. Викінчення усіх тих нюансів тенденції і автора перевела п. Марченко прямо по мистецьки. — П. Шашаровський, в ролі лікаря Дестилятова находився як у „власній шкірі“. Віддав до найменчих подробиць усі характеристичні прояви і відрухи лікаря - маняка, з окрема віддав знаменито прояв і розвинення у того лікаря ідеї - фікс на тлі наукових досліджувань з підчеркненням суґґестивних властивостей такого маняка, якими зумів він захопити навіть зрівноваженого Золотилова. П. Ш. грав з вервою і удержував вміло, темпо цілої гри у усіх співпартнерів. Дикція тим разом цілком поправна. — П. Гук, в ролі Дементія, був більше як добрий; місцями грав на рівні з п. Марченко і Шашаровським, хоча на сцені він доперва 4 або 5 раз. Видно було у нього богато вкладу праці, але рівночасно підмітити слід, що у п. Г. богаго артистичних вальорів, які слід йому серіозно розвивати, з окрема спеціялізуючися в характеристичних ролях людей о старій психіці. — П. Шіфман, в ролі адвоката Правдія, вивязався з своєрідним йому темпераментом і займаючо навіть для автентичних мененасів, які дещо із його гри понесли до своїх канцелярій. — П. Шкурат, в ролі Золотилова, дещо недобігав до гри і темпа співпартнерів. Причина лежить здається в невластивім підібранню ролі для нього. — П. Батицька, в ролі баби, виказала у грі корисну зміну на ліпше — хвилями тільки за скоро переходила з одного настрою в другий — з жалібного в діловий тон. — Ст. Н.

Надіслане.

Конкурс на уладження рисункової салі для фахово-доповняючої школи розписує Старшина Кружка „Рідної Школи“ в Перемишлі.

Блищі інформації подає: Канцелярія Кружка „Рідної Школи“ в Перемишлі ул. Косцюшки 3. і „Управа фахово-доп. школи“ ул. Смольки 10 (школа ім. М. Шашкевича) в годинах: від 10 — 12 перед пол., від 5 — 7 по полудні в днях: 19 — 26 червня ц. р. — *Старшина.*

Писанка для „Рідної Школи“. В канцелярії Кружка „Р. Шк.“ в Перемишлі зложили, як збірку на „Писанку“ слідуючі громади: Буців 18·21 зол, Бушковичі 35·60 зол, Батичі 10·02 зол, Болестрашичі 53·40 Гусятичі 22·01 зол, Гнатковачі 18·01 зол, Германовичі 16·65 зол, Дрогоїв 37·46 зол, Зоротовичі: кооператива 20 зол, збірка 16·52 зол., Коритники 21·35 зол, Кругель вел. 23·50 зол, Малковичі 2·87 зол, Міжинець 14·05 зол, Мільнів 7·70 зол, Мальговичі 10·00 зол, Мацьковичі 14·85 зол, Руске село 35·00 зол, Селиска: Просвіта 11·20 зол, Станиславчик 22·95 зол, Трійчиці 34·75 зол, Тисова 3 з, Хакупки Медицькі 15·30 зол, Журавиця 35·50 зол, Шегині 21·66 зол, Ґдешиці 5·95 зол, Дубецько 24·44 з, Уйковичі 4·77 зол. Високоповажаним Уповновласненим і Жертводавцям щиро дякує — *Старшина.*

Видавець і відвічальний редактор: Осип Сенечко.

З друкарні Кнолера і Сина в Перемишлі.